

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4283/2024
18.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Павловић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Зоран Пешић, адвокат из ..., ради измене одлуке о поверавању малолетног детета, издржавању и моделу виђања, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Ниш Гж2 449/23 од 16.11.2023. године, у седници одржаној 18.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Ниш Гж2 449/23 од 16.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лебану П2 69/21 од 07.08.2023. године, ставом првим изреке, малолетно дете странака ВВ, рођен ..2017. године у ... поверен је на чување, подизање, васпитање, образовање, заступање и издржавање и управљање и располагање имовином детета, оцу АА из ... који ће самостално вршити родитељско право; ставом другим изреке, уређен је лични однос и виђање између малолетног детета и тужене, мајке ББ на начин описан у том ставу; ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на име издржавања свог малолетног детета плаћа новчани износ од 6.000,00 динара месечно на начин описан у том ставу; ставом четвртим изреке, мења се правноснажна пресуда Основног суда у Лебану П2 125/18 од 23.10.2018. године у ставу другом, трећем и четвртим изреке; ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка плати износ од 409.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Ниш Гж2 449/23 од 16.11.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Лебану П2 69/21 од 07.08.2023. године у ставу првом, другом, трећем и четвртим изреке; иста пресуда преиначена је у ставу петом изреке тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 136.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је преко пуномоћника благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20 и 10/23-други закон) Врховни суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. Другостепени суд није пропустио да примени, нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или је могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Лебану П2 125/18 од 23.10.2018. године разведен је брак парничних странака, малолетно дете поверено је на самостално вршење родитељског права мајци, уређен је лични однос и виђање између детета и оца и отац обавезан да доприноси његовом издржавању новчаним износом од 5.000,00 динара месечно. Оценом извештаја Центара за социјални рад у Медвеђи и Лебану о статусу родитеља, њиховој компетенцији и мотивисаности да о детету самосталну брину о емотивном, образовном, здравственом и социјалном статусу детета након развода родитеља, у смислу да мајка не успева да контролише понашање детета које је агресивно, баца ствари, играчке, несоцијализовано је, не слуша налоге и не одговара на питања, не изговара речи у целости правилно, не уме да се игра са другом децом, због чега је више пута након пријаве овакве ситуације од стране оца и након кућних посета и обављених разговора упућена да потражи савет стручњака и да дете укључи у вртић. Оба центра су мишљења да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено оцу а да са мајком одржава редовне контакте по предложеном моделу. Тужена је у периоду од доношења претходне пресуде, када јој је дете уз сагласност оца, на узрасту од годину дана поверено на самостално вршење родитељског права, делимично занемарила родитељске дужности у погледу праћења и реализовања његових развојних потреба, недовољно је сарадљива у погледу сугестија и предлога везаних за дете, несамостална је. Постоји већа укљученост њене мајке – бабе детета у чувању детета од ње саме. Она је, код евидентног проблема у проговарању детета, одвела дете код логопеда тек када је дете напунило преко три године и то на иницијативу и по пријави оца – тужиоца надлежном органу старатељства и уз сугестију Центра за социјални рад да то учини. Саветован јој је долазак са дететом једном недељно у Центар ради унапређења њених родитељских капацитета што је одређени временски период и чинила а затим престала јер је сама закључила да за тим нема потребе. Не успева да задовољи све дететове потребе, не препознаје их на адекватан начин, због чега оно има проблеме у погледу социјализације и понашање у групи, а бригу око детета препустила је својој мајци. Отац показује велико интересовање за дететове потребе, активно се обраћао стручним лицима поводом његових развојних проблема, сваког викенда га је виђао, има са малолетним ВВ добар однос и адекватну организацију провођења времена, уз усмеравање ка васпитним и развојним садржајима

који одговарају његовом узрасту. Отац је у свеукупним боље организованим животним условима, у погледу социјалних односа има отворену и јасну комуникацију, кооперативан је, отворен за сарадњу, вредан, импулсиван, енергичан и показује спремност и велику жељу да се стара о малолетном ВВ. Промена окружења детета приликом преласка у породицу оца неће бити од негативног утицаја на дете јер је до сада проводило скоро исто толико времена код мајке колико и код оца на недељном нивоу, при чему је у бризи око малолетног ВВ била најзаступљенија мајка тужене. Малолетни ВВ је већ мењао окружење у којем борави приликом пресељења мајке у ... и њене удаје, тако да је останак у породици оца где је рођен и где је проводио сваки викенд по разводу родитеља, у његовом најбољем интересу, с тим пре што је недовољно социјализован, често агресиван са окружењем и другом децом и има проблем са испољавањем и показивањем емоција као и са говором, а у обраћању је често искључен и незаинтересован, не слуша налоге и не одговара на питања а мајка није успоставила границе у његовом понашању и васпитању. Тужена није у радном односу, завршила је средњу школу, по занимању је фризер, редовно се пријављује код НСЗ. У међувремену је засновала нову заједницу живота у којој је почетком текуће године добила још једно дете, променила је и пребивалиште, и са новим партнером живи у ..., у приземном делу изнајмљене куће која је адекватно опремљена а издржава се углавном од рада супруга на стругари, (месечно зарађује око 40.000,00 динара), као и од родитељског додатка за малолетну ГГ, а пружају им помоћ њени и његови родитељи. Тужилац је приватни предузетник, власник је ... радње, просечно зарађује око 40.000,00 динара месечно, завршио је средњу школу - ... техничар за Од августа месеца 2022. године био је у ванбрачној заједници, у којој је добио сина рођеног ...2023. године али од јануара 2023. године не живи заједно са ванбрачном партнерком и сином. Односи у породици тужиоца су позитивни уз међусобну помоћ и подршку, а стамбено-материјалне прилике породице су на високом нивоу. Тужилац редовно доприноси издржавању заједничког детета странака по ранијој пресуди и редовно одржава личне контакте са њим. Малолетни ВВ има шест година, не похађа вртић, викенде проводи код оца а остале дане по половину проводи код родитеља тужене у ... и код мајке у ... где га одводи и одакле га код себе доводи мајка тужене која га и предаје и преузима од оца приликом њихових виђања. Месечне потребе малолетног ВВ утврђене су у износу од 12.000,00 динара.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право, када су закључили да су се од доношења претходне пресуде промениле околности на којима је иста заснована, због чега је у најбољем интересу малолетног детета да се измени претходна судска одлука и да се дете повери на самостално вршење родитељског права оцу, уз предложени модел одржавања личних односа са мајком и досуђеном висином издржавања којом мајка треба да доприноси, па су нижестепени судови применом одредаба чл. 77, 61, 160, 162, 164, 272. став 2. Породичног закона усвојили тужбени захтев тужиоца.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о праву детета (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ – међународни уговори бр. 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – међународни уговори бр. 4/96 и 2/97) прописано је да у свим активностима који се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну

заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. У смислу одредбе члана 6. став 1. Породичног закона свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима који се тичу детета. Дужност суда да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, руководи најбољим интересом детета, прописана је одредбом члана 266. став 1. истог закона. Пре него што донесе одлуку о вршењу односно лишењу родитељског права у смислу члана 270. тог закона суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Породични закон у одредби члана 67. прописује да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности права интереса детета. Садржина родитељског права која се састоји од дужности и старању о детету, чувању и подизању, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљање и располагање његовом имовином, регулисана је одредбом чл. 68-74. Породичног закона а суштина свих дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета, што је императив којим су дужни да се руководе.

Сагласно наведеном, најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су између осталог узраст и пол детета, жеље и осећања детета с обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго, као и способност родитеља да задовољи утврђене потребе.

Према одредбама чл. 76. и 77. став 3. Породичног закона, родитељи родитељско право врше заједнички и споразумно и када не воде заједнички живот ако закључе споразум о заједничком вршењу родитељског права којим се писмено саглашавају да ће родитељска права и дужности обављати заједнички, међусобно споразумевањем које мора бити у најбољем интересу детета и ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета. Уколико родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права као у конкретном случају или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су закључили да су се промениле околности на којима је заснована претходна судска одлука о поверавању заједничког детета једном од родитеља, због чега су се стекли услови за њену измену. Тужена, којој је одлуком Основног суда у Лебану П2 125/18 од 23.10.2018. године поверено малолетно дете, занемаривала је родитељске дужности у погледу праћења и реализовања његових развојних потреба, не сарађује у погледу сугестија датих од стране Центра за социјални рад. Саветован јој је долазак са дететом једном недељно у Центар, ради унапређења њених родитељских капацитета, што је одређени временски период и чинила, а затим престала. Не успева да задовољи све дететове потребе, не препознаје их на адекватан начин, а бригу око детета препустила је својој мајци. У најбољем интересу малолетног ВВ је да буде поверен оцу на самостално вршење родитељског права. Стручно мишљење Центара за социјални рад у Лебану и

Медвеђи и њихов синтетизовани извештај прихваћени су од стране нижестепених судова, а исти су дати је на основу актуелне породичне ситуације и породичних прилика парничних странака, чињенице да је отац компетентнији родитељ и да је у односу на мајку свеснији родитељских одговорности, да боље препознаје потребе и емоције малолетног детета. У интересу малолетног детета је да живи у средини са оцем. Због наведеног ревизијски наводи којима се оспорава налаз и мишљење надлежних органа старатељства, указивањем да интерес малолетног детета није правилно утврђен су неосновани. Наиме, полазећи од утврђеног чињеничног стања, најбољи интерес малолетног детета странака да се измени претходна пресуда и дете повери оцу на самостално вршење родитељског права, правилно је утврђен сагласно Породичном закону.

Осталим ревизијским наводима се непосредно или посредно оспорава чињенично стање, што није дозвољен разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП, ни са изузетком да се у смислу члана 403. став 2. овог закона ради о ревизији изјављеној у породичном спору за измену одлуке о вршењу родитељског права. Чињенични наводи тужене не доводе у сумњу правилност примењеног материјалног права садржаног у одредбама Породичног закона а ревизијским наводима побија се само одлука о вршењу родитељског права, док се остале одлуке у погледу одржавања личних односа и о издржавању малолетног детета не побијају конкретним ревизијским наводима.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност и законитост побијане одлуке, већ се понављају жалбени наводи већ цењени од стране другостепеног суда, то је Врховни суд на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић